

Doselitve risov v sodelovanju z lokalnimi prebivalci Gorenjske in severno Primorske - ustanovitev lokalnih posvetovalnih skupin

Za ohranjanje risa na območju Dinaridov in JV Alp je ključno povečanje genetske pestrosti populacije in znižanje parjenja v sorodstvu, ki je glavna grožnja tej populaciji. Območje Gorenjske in severno Primorske povezuje JV Alpe in Dinaride in je pomembno pri zagotavljanju povezljivosti populacije risa, zato je za ohranitev populacije z doselitvijo risov iz Karpatov ključnega pomena. Doselitve ne morejo biti uspešne brez sodelovanja z lokalnimi prebivalci, zato sta bili v okviru projekta LIFE Lynx v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom ustanovljeni še dve Lokalni posvetovalni skupini (LPS) - LPS Gorenjska in LPS severna Primorska.

Na ustanovitvenem srečanju, ki je bilo v sredo, 27. januarja 2021, je sodelovalo 44 udeležencev Gorenjske in severne Primorske, med njimi so bili lokalni prebivalci, župani, predstavniki občinskih

uprav, rejcev, lovcev, različnih društev, območnih enot Zavoda za gozdove Slovenije in območnega zavoda Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Udeležence so na ustanovnem srečanju nagovorili župana občin, kjer stojita prilagoditveni obori za rise - Peter Torkar, župan Občine Gorje, in Jože Sodja, župan Občine Bohinj ter mag. Janez Rakar, direktor Javnega zavoda Triglavski narodni park.

Naj spomnimo: leta 1973 so lovci in gozdarji vrnili risa v naše gozdove po tem, ko je na prelomu 20. stoletja izumrl. To je bila ena najuspešnejših ponovnih naselitev iztrebljene vrste v Evropi. Kljub temu se je število risov v devetdesetih letih začelo zmanjševati, predvsem zaradi parjenja v sorodstvu. Tudi tokrat so lovci aktivno vključeni v projekt. Predsednik Lovske zveze Slovenije Lado Bradač poudarja, da mnoge lovske družine pomembno prispevajo pri spremljanju risa in skrbi

Slika 1: Transport risa v prilagoditveno oboro (M. Sever)

za doseljene osebkke, Lovska zveza Slovenije pa je tudi partner v projektu LIFE Lynx. Na področju odkrivanja nezakonitega ubijanja prostoživečih živali sodelujejo tudi s policijo, saj ima lovska zveza do tega ničelno toleranco.

Doselitev risov na Gorenjsko bo potekala v tesnem sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom in Lovsko družino Nomenj - Gorjuše, ki sta z velikim veseljem in odgovornostjo sprejela povabilo k sodelovanju v projektu LIFE Lynx. Miha Marolt iz Javnega zavoda Triglavski narodni park je poudaril: "Medtem ko obora čaka na svojega prvega stanovalca, je vloga parka pomembna tudi pri ozaveščanju javnosti in prebivalcev parka. Še bolj odgovorna naloga nas čaka, ko bo ris prišel v oboro in po sami izpustitvi risa v naravo, saj s tem prevzemamo odgovornost, da risa nikoli več ne izgubimo iz naše prečudovite narave."

Tudi Peter Benedik iz LD Nomenj-Gorjuše verjame, "da se bomo s povezanostjo in sodelovanjem vsi skupaj marsikaj naučili, naravi pa bomo povrnila življenje, ki je v preteklosti izgubilo. Trdno

sem prepričan, da se Bohinjcem in Gorenjcem risa ni potrebno prav nič bati, z doselitvijo pa bomo obrnili nov list v poglavju lovsstva na Gorenjskem."

Rok Černe iz ZGS, vodja projekta LIFE Lynx, je poudaril: "Območje Gorenjske in severne Primorske je zaradi povezovalne lege z drugimi populacijami v Evropi izrednega pomena, zato smo še posebej veseli, da lahko sodelujemo z lokalno lovsko družino in Triglavskim narodnim parkom."

Poleg sodelovanja z lokalnimi prebivalci Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani v okviru projekta sodeluje tudi s šolami. Med njimi je tudi Gimnazija Franceta Prešerna v Kranju (GFP), na kateri kot profesorica biologije uči Nina Ražen: "V februarju 2020 smo postali Varuhi Risov ter kot šola posvojili risinjo Malo. Prav tako smo na GFP gostili razstavo likovnih del akademskih ustvarjalcev z naslovom Risi v Sloveniji. O novostih v okviru projekta so dijaki sproti seznanjeni ter vsebine povezane z risom vključujemo tudi na različne načine v učni načrt, pogosto mnoge informacije širijo dijaki že sami med seboj."

Slika 2: Tris v obori (foto: M. Krofel)

Gozdarstvo v času in prostoru

Predstavitvi projekta je sledilo delo v skupinah, kjer so udeleženci delili svoje poglede glede sodelovanja s šolami, s turizmom povezanih aktivnosti in tudi glede risa in kmetijstva. Kdor bo želel, bo lahko tudi v prihodnje sodeloval v okviru Lokalne posvetovalne skupine Gorenjska ali Lokalne posvetovalne skupine severna Primorska.

Več informacij o projektu: www.lifelynx.eu

Biotehniška fakulteta: Manca Velkavrh,
manca.velkavrh@bf.uni-lj.si

Zavod za gozdove Slovenije: Maja Sever,
maja.sever@zgs.si

Tina DROLČ

Slika 3: Kolaž umetniških del